

Gratis tandpleje kræver flere tandplejere

Af Elisabeth Gregersen, formand i Danske Tandplejere

”Først når manglen på tandplejersonale er løst, vil det være muligt at tilbyde vederlagsfri tandpleje til de 18- til 25-årige”.

Sådan afslutter formand for Ansatte Tandlægers Organisation (ATO), Hanne Jacobsen, sit debatindlæg i Altinget den 2. december – et indlæg, der sætter fokus på, at hvis forslaget om gratis tandpleje til de 18- til 25-årige skal gennemføres, så kræver det lagt mere tandplejersonale.

Det er et vigtigt udsagn, for manglen på tandplejere er et stort samfundsproblem, som først og fremmest koster borgerne og deres sundhed dyrt og spænder ben for intentionen om gratis tandpleje til de unge.

Der er så massiv mangel på tandplejere, at flere kommuner slet ikke kan få ansat nogen, og mange kommuner har meget få tandplejere – og det går ud over tandsundheden.

Højere optagelsesantal vil give større kapacitet

For at løse manglen på tandplejersonale kræver det, at de ansvarlige ministre bevilger flere studiepladser på tandplejerstudiet. Her skal Sundhedsministeren og Uddannelses- og Forskningsministeren på banen. Tandplejerstudiet har været populært i mange år. Hvert år søger omkring 1000 ansøgere om optagelse på tandplejeruddannelserne i København og Aarhus. Der er i alt kun 159 studiepladser, så mange ansøgere må vente et år med at søge igen eller finde andre uddannelsesveje.

Samtidigt er der blandt de færdiguddannede tandplejere en næsten ikke eksisterende ledighed på 1 procent – svarende til ca. 20 personer på landsplan. Danske Tandplejere slår i gennemsnit 47 jobopslag op hver måned på vegne af offentligt og private tandklinikker, der søger tandplejere. I november måned 2021 var antallet oppe på 60 opslag – stillinger, hvoraf mange aldrig bliver besat. Så udbud og efterspørgsel går slet ikke op.

Det virker uforklarligt, hvordan et så efterspurgt studie med så vigtig en forebyggende og sundhedsfremmende funktion ikke prioriteres af de ansvarlige ministre. Når der ikke er personale til at udføre opgaven, så er udsigterne til, at sympatiske forslag om gratis tandpleje bliver gennemført, meget lange.

Stort økonomisk incitament til flere tandplejere

70-80 procent af de behandlinger, der laves på landets tandklinikker, er tandplejerbehandlinger. De resterende 20-30 procent er alene tandlægebehandlinger. Med den fordeling sammenholdt med manglen på tandplejere, ender tandlægen med at bruge sin tid på det, som tandplejeren er uddannet til. Det sammenholdt med, at der også mangler specialiserede tandlæger, som ATO's formand også påpeger i sit indlæg, understreger, at der skal uddannes langt flere tandplejere, og tandlægerne bør i højere grad specialisere sig inden for de behandlinger, som kun en tandlæge kan og skal udføre.

Tandplejeruddannelsen koster i gennemsnit 349.500 kr. per studerende per uddannelsesforløb mod de 800.000 kr., det koster at uddanne en tandlæge. At uddanne tandplejere er derfor en oplagt og billigere løsning for samfundet, hvis blot politikerne ville skride til handling og uddanne flere tandplejere til gavn for danskernes sundhed. Derudover tager en tandplejeruddannelse kun 3 år at færdiggøre mod 5-6 år for en tandlæge. Så hvis politikerne vil løse de tandsundhedsmæssige udfordringer inden for kort tid, så er det tandplejerne, de bør prioritere.

Danske Tandplejere foreslår et årligt gratis eftersyn

Enhedslistens forslag om gratis tandpleje til unge mellem 18 til 25 år er en retning Danske Tandplejere støtter ligesom ATO. Men hvis der virkelig skal rykkes ved danskernes tandsundhed, så er der behov for en bredere og mere generel tilgang. For det første er danskernes tandsundhed ifølge Sundhedsstyrelsen blevet markant bedre, og der er derfor mindre behov for operativ tandlægebehandling, men fortsat et stort behov for rådgivning og pleje af de behandlinger, der allerede er foretaget, og en indsats for, at ny sygdom ikke opstår.

Derfor har Danske Tandplejere det forslag, at alle borgere får ret til et årligt, gratis besøg på tandklinikken til undersøgelse, forebyggende behandling og individuel vejledning i at vedligeholde en sund mund og tænder. Hvis politikerne reelt vil sætte fokus på danskernes tandsundhed, når de laver en reform af voksentandplejen, så kunne det være en vej frem. Det vil hjælpe majoriteten af borgerne, som har en god mund- og tandsundhed, og så kan vi fokusere ressourcerne på at hjælpe den lille gruppe borgere, der altid vil være, som fortsat vil have brug for tandlægehjælp.

Kilder:

Kommunerne og Regionernes Løndatakontor, september 2021

FTFa's Ledighedsstatistik, november 2021

Sundhedsstyrelsen

Sundhedsministeriet